

Gij weet, dat ook de zielkunde van den ouden dag zich sedert enkele tientallen van jaren in deze nieuwe belangstelling mag verheugen. „La verte Vieillesse” toch, de ongebroken oude dag, kan niet alleen verkregen worden door lichamelijke vóórzorgen, en een materiële dietetiek, — al vanaf Seneca's: „de senectute” is het uitgesproken en aanvaard, dat geestelijke hygiëne, dat zielkundige kennis van zijn eigenaardigheden en de bemoeienis daarmee, zeker minstens even noodig is, zoo niet nog vele malen meer noodzakelijk.

Ik sprak over den natuurlijken dood, het physiologische sterven.

Ik laat op heden de vraag heelemaal rusten, of inderdaad de dood en het sterven ooit natuurlijk, ooit physiologisch zijn. Wij beleven het zeker geen van allen zoo. ¹⁾

Of doodgaan en sterven in overeenstemming zijn met het wezen van den mensch, en daartoe van nature behooren, is een vraag, welke in andere gebieden van wetenschap thuis behoort; andere gebieden van wetenschap: ik laat daar exacte of speculatieve, als

Sterfgevallen naar de oorzaken van den dood over 1931 t.m. 1933.

	In 1933	In % van de totale sterfte		
	totaal	1931	1932	1933
39 Ouderdom	4866	5,85	6,17	6,75
40 Zelfmoord	668	0,87	1,00	0,93

	65-79	80 en daarboven	
162			
162a Ouderdom met dementia senilis	131 ♂ en 125 ♀	132 ♂ en 174 ♀	562 tot.
162b „ zonder „	451 ♂ en 520 ♀	1416 ♂ en 1889 ♀	4276 tot.
199 Plotselinge dood	169 ♂ en 118 ♀	53 ♂ en 41 ♀	381 tot.
200 Niet of niet scherp omschreven doodsoorzaken.	390 ♂ en 323 ♀	54 ♂ en 55 ♀	823 tot.
Totaal der overledenen	11.828 ♂ en 12.068 ♀	5341 ♂ en 6351 ♀	35.588
Algeheel totaal 72.096.			

	65-79	80 en daarboven	
936 Myocarditis chronica en myodegeneratio cordis	1501 en 1785	574 en 815	4675 tot.
97 Arterioclerose	429 en 349	310 en 271	1359 tot.

Algeheel totaal van alle overledenden: 36.029 ♂
36.067 ♀

72.096 tot.

Met dem. senilis : zonder dem. senilis = 562 : 4276
= 1 : 8

Boven 65 : alle overledenen = 35.588 : 72.096
= 1 : 2

¹⁾ Ook Freud bijv. spreekt het uit, dat de dood altijd als tegennatuurlijk beleefd wordt.